

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12471/2025
02.10.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Зорана Петровић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Биљана Бранковић, адвокат из ..., ради делимичног лишења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 218/25 од 03.07.2025. године, у седници одржаној 02.10.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 218/25 од 03.07.2025. године и пресуда Основног суда у Пироту П2 258/24 од 22.04.2025. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П2 258/24 од 22.04.2025. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и тужени је делимично лишен родитељског права према малолетној ВВ, рођеној ..2018. године у делу давања сагласности за напуштање територије Републике Србије и боравак у иностранству ради туристичких путовања, у погледу сагласности за издавање путне исправе, давања сагласности за промену пребивалишта и адресе малолетног детета, као и у делу давања сагласности за питања која се тичу образовања малолетног детета. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 218/25 од 03.07.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужила је поднела одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 - други закон) и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су бивши супружници чији брак је разведен правноснажном пресудом Основног суда у Пироту П2 16/21 од 01.07.2021. године и којом је њихова заједничка малолетна ћерка ВВ, рођена ...2018. године, поверена на даље чување, негу и васпитање мајци (тужиљи). Пресудом је утврђен и модел виђања оца са дететом, али како није назначено да мајка самостално врши родитељско право, то је тужилца у обавези да када жели да води дете на туристичко путовање у иностранство прибавља сагласност оца, око чега је имала проблема јер тужени не даје сагласност или давање сагласности одлаже до последњег тренутка што отежава путовања, а стање се нарочито погоршало када је тужилца засновала нову брачну заједницу и када јој тужени, због куповине стана са садашњим супругом није дао сагласност за промену пребивалишта детета, односно промену адресе становања у истом граду. Тужилца је такође имала проблема приликом уписа малолетног детета у предшколску установу јер тужени није желео да јој достави тражене податке о свом запослењу и висини зараде, због чега је дете кренуло са два месеца закашњења у предшколски програм. Тужилца нема намеру да се са дететом пресели у иностранство, а дозволе и сагласности је тражила само за летовања, зимовања и евентуално туристичка путовања у иностранство са дететом. Тужени је тврдио да је тужилци углавном давао сагласност да дете изведе из земље ради туристичких путовања све до јануара 2024. године, када је хтео да дете одведе неколико дана на Стару планину, што је тужилца одбила са образложењем да детету предстоји операција крајника и да мора да буде здраво у време операције. По стручном мишљењу органа старатељства, тужилца се у току 2024. године два пута обраћала Центру ради посредовања у нормализацији односа са бившим супругом и спречавања манипулације над малолетним дететом, па је по оцени тог Центра у најбољем интересу детета да се отац делимично лиши родитељског права у делу који се тражи тужбеним захтевом, јер ће на тај начин малолетном детету бити омогућено да путује на летовање, да туристички одлази код ујака који живи и ради у Републици Немачкој и путује где год се за то јави потреба.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев налазећи да је у најбољем интересу малолетног детета да отац буде делимично лишен родитељског права, будући да је права и дужности из садржине родитељског права несавесно вршио у смислу члана 82. Породичног закона.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом туженог указује на погрешну примену материјалног права, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

По члану 82. Породичног закона, родитељ који несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права (став 1), с тим што родитељ који не врши родитељско право може бити лишен родитељског права на одржавање личних односа са дететом и права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета (став 4). У конкретном случају, малолетно дете поверено је мајци на даље чување, негу и васпитање правноснажном пресудом

која је донета у брачном спору, па следи да је одлуком суда дете поверено мајци на самостално вршење родитељског права у смислу члана 272. и 77. Породичног закона. У том случају тужени као родитељ који не врши родитељско право има дужност да издржава дете, да са дететом одржава личне односе и да о питањима која битно утичу на живот детета одлучује заједнички и споразумно са родитељем који врши родитељско право. Питања која битно утичу на живот детета у смислу овог Закона сматрају се нарочито: образовање детета, предузимање већих медицинских захвата над дететом, промена пребивалишта детета и располагање имовином детета велике вредности (члан 78. став 3. и 4). Оваквом формулацијом члана 78. став 4. Породичног закона, листа питања која битно утичу на живот детета није закључена, већ се исто дефинише посебно у сваком конкретном случају.

Следом наведеног, питање образовања детета и промена пребивалишта детета спадају у домен права о којима родитељ који не врши родитељско право има право да заједнички и споразумно одлучује са родитељем који врши родитељско право и тих права може бити лишен уколико несавесно врши права и дужности из садржине тих права. Одлука суда о делимичном лишењу родитељског права мора бити заснована на оцени најбољег интереса малолетног детета који је правни стандард и који се процењује на основу низа објективних и субјективних околности, с обзиром да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета (члан 67. Породичног закона). По члану 71. Породичног закона, родитељи имају дужност да обезбеде основно школовање детету, а о даљем образовању детета дужни су да се старају према својим могућностима. Родитељи имају право да детету обезбеде образовање које је у складу са њиховим верским и етичким уверењима. Са становишта наведених материјалноправних одредаба изостала је процена најбољег интереса малолетног детета у погледу одлуке о делимичном лишењу родитељског права туженог у погледу образовања малолетног детета, нити дато стручно мишљење надлежног органа старатељства садржи такву процену у погледу образовања детета, већ уопштен закључак да је у најбољем интересу детета да се отац делимично лиши родитељског права у делу који се тражи тужбеним захтевом, јер ће на тај начин малолетном детету бити омогућено да путује на летовање, да туристички одлази код ујака који живи и ради у Републици Немачкој и путује где год се за то јави потреба. Поред наведеног, одлука о делимичном лишењу родитељског права туженог у погледу давања сагласности за промену пребивалишта заснована је на разлозима о одбијању туженог да да сагласност за промену адресе становања малолетног детета у оквиру истог града, а да о промени пребивалишта није било речи, будући да ова два појма у свом значењу нису идентична. По Закону о пребивалишту и боравишту грађана у ситуацији када је дете поверено на самостално вршење родитељског права, као у конкретном случају мајци, за пријаву адресе није потребна сагласност другог родитеља, па одбијање (непотребне) сагласности туженог за промену адресе малолетном детету у истом граду не може се сматрати несавесним вршењем права и дужности из садржине родитељског права. Наиме, по члану 4. став 3. наведеног Закона, ако родитељи немају исту адресу становања, пријаву и одјаву подноси један од родитеља уз сагласност другог родитеља или родитељ који у складу са законом самостално врши родитељско право. Осим наведеног, у преосталом делу одлуке изостало је утврђење битних чињеница и конкретизација закључка о несавесном вршењу родитељског права од стране туженог, са становишта постојања потребе давања сагласности за прелазак државне границе малолетног детета ради туристичког путовања и издавања путне исправе у ситуацији

када је малолетно дете поверено мајци на самостално вршење родитељског права. За прелазак државне границе малолетног детета ради туристичког путовања, када путује у пратњи једног родитеља, те подношење захтева за издавање путне исправе, у ситуацији када је малолетно дете поверено мајци на самостално вршење родитељског права, по Закону о граничној контроли (члан 54) и по Закону о путним исправама (члан 29.) није потребна сагласност другог родитеља, који не врши родитељско право. Како све наведене битне чињенице нису у потпуности утврђене да би се могао оценити најбољи интерес малолетног детета и постојање услова за делимично лишење родитељског права туженог, то су нижестепене пресуде морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**